

RAN-2008060104050001
M.Com. (Sem. IV) Examination March - 2026
Financial & Management Accounting - XI
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1 સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો.
(10)

- (અ) નીચેની વિગતો ધી સુરજ કો-ઓપરેટિવ બેંક, સુરતના પાકા સરવૈયામાં તમે કયા દર્શાવશો તે જણાવો

- (1) મકાન ફંડ
- (2) મધ્યસ્થ અને રાજ્ય સરકારની જામીનગીરીઓ
- (3) નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ
- (4) સ્ટેશનરી સ્ટોક
- (5) ખેત ધિરાણ સ્થીરતા ભંડોળ
- (6) મળવાનું બાકી વ્યાજ

- (બ) નીચેની માહિતી પરથી નક્કી કરો કે આ લીઝ નાણાકીય લીઝ છે કે કામગીરી લીઝ છે.

- (1) યંત્રની પડતર રૂ. 19,00,000
- (2) લીઝ ભાડાની ચુકવણી નીચે મુજબ છે:

વર્ષ	રકમ રૂ.
પ્રથમ વર્ષ	8,50,000
બીજું વર્ષ	6,50,000
ત્રીજું વર્ષ	4,50,000
ચોથું વર્ષ	2,00,000

લીઝ ભાડું વર્ષની શરૂઆતમાં ચૂકવવાપાત્ર છે.

- (3) ચાર વર્ષના અંતે યંત્રની ભંગાર કિંમત રૂ. 50,000
- (4) 20%ના વટાવ દરે વટાવ પરિબળ નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	વટાવ પરિબળ
પ્રથમ વર્ષના અંતે	0.833
બીજા વર્ષના અંતે	0.694
ત્રીજા વર્ષના અંતે	0.579
ચોથા વર્ષના અંતે	0.482
પાંચમા વર્ષના અંતે	0.402

- (ક) નીચેની માહિતી પરથી વ્હીલ બેંક લીમિટેડેનું પરિશિષ્ટ-13 (કમાયેલ) અને પરિશિષ્ટ-14(અન્ય આવક) તૈયાર કરો.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
ડિપોઝીટ પર વ્યાજ	5,00,000	નહી મંગાવેલું ડીવીડન્ડ	35,000
સેફ ડિપોઝીટ વોલ્ટનું ભાડું	2,85,000	સ્ટેશનરી અને સ્ટેમ્પ	44,500
મકાન વેચાણ પર ખોટ	22,500	શાખા હવાલા ખાતું (ઉધાર)	1,15,000
ઓવરડ્રાફ્ટનું વ્યાજ	18,12,000	ડિરેક્ટર ફી	55,000
ચઢેલું વ્યાજ	37,000	વ્યાજ વટાવ	29,50,000
કમિશન અને દલાલી	17,25,000	પરચુરણ આવક	31,000

- પ્ર. 2 ધી DNB બેંક લિમિટેડનાં ચોપડામાંથી તા. 31-3-2025 નાં રોજ નીચેની બાકીઓ મેળવવામાં આવી છે. (14)

ઉધાર બાકીઓ	રૂ.	જમા બાકીઓ	રૂ.
મકાન	45,50,000	બાંધી મુદતની થાપણ	1,09,20,000
ખરીદેલ અને વટાવેલ હૂડીઓ	9,10,000	શેરમૂડી	1,36,00,000
વાલનો	11,30,000	મોલ્ક કં. નાં શેર ઈસ્યુ સંચાલન ફી	4,55,000
સોનું	6,80,000	ક્રાયટેસરનું અનામત	1,36,50,000
બચત ખાતા પર વ્યાજ	5,00,000	પરચુરણ આવક	1,85,000
રોકડ સિલક	32,30,000	ટ્રાવેલર્સ ચેક	6,50,000
બાંધી મુદતની થાપણો પર વ્યાજ	9,10,000	કેશ ક્રેડિટ-ઓવર ડ્રાફ્ટ પર વ્યાજ	25,00,000
પગાર	31,80,000	સેફ ડિપોઝીટ વોલ્ટનું ભાડું	5,00,000
ટ્રેઝરી બિલ	20,00,000	કેશ સર્ટિફિકેટ	27,20,000
કેશ ક્રેડિટ-ઓવર ડ્રાફ્ટ	1,36,00,000	કર્મચારીનાં પગારમાંથી કપાયેલ આવકવેરો	25,000
ભાડું, વેરા, વિજળી	2,20,000	કમિશન દલાલી	15,40,000
વનરાજ બેંકમાં સિલક	9,10,000	બચત ખાતા	85,30,000
સ્ટેશનરી સ્ટોક	8,10,000	સ્ટાફ સલામતી ડિપોઝીટ	6,30,000
વીમા પ્રીમિયમ	90,000	લોન પર વ્યાજ	40,95,000
ચાંદી	11,30,000		
શાખાના હવાલા	6,80,000		
લોન	2,50,20,000		
પ્રિન્ટીંગ, સ્ટેશનરી	4,50,000		
	6,00,00,000		6,00,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) વાલનો પર 20% ઘસારો ગણો. મકાન પર 10% ઘસારો ગણો.
- (2) તા.31.3.2025 નાં રોજ વસૂલાત માટેની હૂડી રૂ. 10,00,000.
- (3) તા.31.3.2025 નાં રોજ ગ્રાહકો વતી સ્વીકાર, વેચાણ શેરોની રકમ રૂ. 2,35,000

- (4) કરવેરા માટે રૂ. 8,00,000 ની જોગવાઈ કરવી.
- (5) જરૂરી કાયદા મુજબના અનામતની જોગવાઈ કરવી.
- (6) ધિરાણ પર શકમંદ દેવાની જોગવાઈ કરો.

રૂ. 12,00,000 ગુમાવેલી મિલકત પર 100%

રૂ. 25,00,000 કમ પ્રમાણભૂત મિલકતો પર 15%

ઉપરોક્ત માહિતીનાં આધારે બેંકિંગ કાયદા 1949 મુજબ ફોર્મ 'બ' મુજબ નફાનુકસાન ખાતું અને ફોર્મ 'અ' મુજબ પાકું સરવૈયું પરિશિષ્ટો સહિત તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર. 2 નીચે આપેલ બાકીઓ અને માહિતીના આધારે બારડોલી નાગરિક સહકારી બેન્ક લિમિટેડનું તારીખ 31-03-2025ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતુ અને તે જ તારીખના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો. (14)

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
થાપણો પર ચૂકવેલ વ્યાજ	1,76,00,000	ચૂકવવાનું બાકી વ્યાજ	46,800
રોકાણ વધઘટ ભંડોળ	9,72,000	મુદત વીતી વ્યાજ અને અનામત	1,15,200
નફા નુકસાન ખાતુ (જમા બાકી) 1-4-2024	2,88,000	પગાર-ભથ્થા	3,60,000
ગોણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિનું રોકાણ	8,30,000	પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો	72,000
અન્ય મિલકતો	5,40,000	બચત થાપણો	1,77,00,000
મળવાનું બાકી વ્યાજ	18,000	ચાલુ ખાતા	2,40,00,000
કાયદેસરનું અનામત ભંડોળ	4,68,000	બાંધી મુદતની થાપણો	2,70,00,000
મકાન	14,40,000	વટાવેલી હુડીઓ	96,00,000
શાખાના હવાલા (જમા બાકી)	3,24,000	સ્ટેશનરી-છપામણી	36,000
બિલ્ડીંગ ફંડ	8,67,600	કમિશન હંડિયામણ આવક	8,64,000
નોન બેન્કિંગ મિલકતો	10,000	નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	14,400
કાનૂની ખર્ચા	88,000	આકસ્મિક ભંડોળ	3,60,000
અગાઉથી ચૂકવેલ વીમો	3,600	ગોણ રાજ્ય ભાગીદારી નિધિ	8,30,000
અન્ય ટ્રસ્ટ જામીનગીરીઓ	3,98,000	હાથ પર રોકડ-RBIમાં સિલક	63,52,000
લોન, કેશકેડીટ અને ઓવરડ્રાફ્ટ	4,90,00,000	અનામત ભંડોળ	14,40,000
ફર્નિચર	2,70,000	અન્ય બેંકમાં સિલક	86,40,000
ભાડું અને વેરા	72,000	ડિરેક્ટર ફી	43,400
સરકારી જામીનગીરીઓ	61,20,000	મળેલ ભાડું	37,000
વ્યાજ અને વટાવ	1,94,73,000	ભરપાઈ થયેલ શેરમૂડી	72,00,000
		માંગ પર અને ટૂંકી નોટિસે મળે તેવા નાણા (ઉધાર)	5,07,000

અન્ય માહિતી:

- 1) ચોખ્ખા નફાના 25% કાયદેસર અનામત ખાતે અને 2.5% શિક્ષણ ફંડ ખાતે લઈ જવાના છે.
- 2) ડિરેક્ટરોએ શેરમૂડી પર 12% ડિવિડન્ડ ચૂકવવાની ભલામણ કરી છે.
- 3) વટાવેલી હુડીઓ પરનું વળતર રૂ. 27,000

- 4) મકાન પર રૂ. 80,000 અને ફર્નિચર પર રૂ. 20,000 ઘસારાની જોગવાઈ કરો.
- 5) ગ્રાહકો વતી વસૂલ કરવાની હુડીઓ રૂ. 2,00,000 હતી.

પ્ર. 3 મિહિર લિમિટેડે અક્ષિત લિમિટેડ પાસેથી એક યંત્ર તા. 1-4-2020 ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી ખરીદ્યું. તેને (14) લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે :

- (1) યંત્રની વાજબી કિંમત : (?)
- (2) ભાડાપટ્ટા નો સમયગાળો: પાંચ વર્ષ
- (3) પાંચ વર્ષના અંતે ભંગારકિંમત રૂ. 60,000
- (4) નાણાકીય ચાર્જ વાર્ષિક 16% લેખે ગણવામાં આવે છે.
- (5) લીઝ કરાર અંગે અક્ષિત લિમિટેડે ચૂકવેલ ખર્ચ રૂ. 25,000
- (6) યંત્ર પર વાર્ષિક 20% લેખે ઘટતી જતી બાકીની રીતે ઘસારો ગણવામાં આવે છે.
- (7) લીઝ ભાડાની ચૂકવણી નીચે મુજબ છે :

તા.	રકમ (રૂ.)
1-4-2020	9,00,000
1-4-2021	16,24,000
1-4-2022	14,14,000
1-4-2023	(?)
1-4-2024	11,10,000

- (8) મિહિર લિમિટેડના ચોપડામાં તા.31-3-2023ના રોજ યંત્રના ઘસારાની આમનોંધ નીચે મુજબ હતી.
ઘસારા ખાતે ઉ. 6,14,400
તે યંત્ર ખાતે 6,14,400

- (9) તા. 1-4-2023 નાં રોજ મિલકત પેટે ચૂકવેલ ચૂકવણીની રકમ રૂ. 9,50,000

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી મિહિર લિમિટેડના ચોપડામાં યંત્ર ખાતુ, અક્ષિત લિમિટેડનું ખાતુ અને નાણાકીય ચાર્જનું ખાતુ તૈયાર કરો તેમજ અક્ષિત લિમિટેડના ચોપડામાં ફક્ત પ્રથમ વર્ષની આમનોંધ લખો.

અથવા

પ્ર. 3 વિભૂતિ લિમિટેડે નિધિ લિમિટેડ પાસેથી એક યંત્ર તા.1-4-2021 ના રોજ ભાડાપટ્ટાથી ખરીદ્યું. તેને (14) લગતી વિગતો નીચે મુજબ છે :

- (1) યંત્રની વાજબી કિંમત : (?)
- (2) ભાડાપટ્ટા નો સમયગાળો : 4 વર્ષ
- (3) ચાર વર્ષના અંતે ભંગારકિંમત : શૂન્ય
- (4) નાણાકીય ચાર્જ વાર્ષિક (?)
- (5) લીઝ કરાર અંગે નિધિ લિમિટેડે ચૂકવેલ ખર્ચ રૂ. 20,000
- (6) યંત્ર પર વાર્ષિક 30% લેખે ઘટતી જતી બાકીની રીતે ઘસારો ગણવામાં આવે છે.
- (7) લીઝ ભાડાની ચૂકવણી નીચે મુજબ છે :

તા.	રકમ (રૂ.)
1-4-2021	8,00,000
1-4-2022	21,32,000
1-4-2023	(?)
1-4-2024	17,16,000
1-4-2025	15,08,000

(8) તા.1-4-2023ના રોજ મિલકત પેટે ચૂકવેલ ચુકવણીની રકમ રૂ. 13,00,000.

(9) હિસાબો તા. 31મી માર્ચના રોજ બંધ થાય છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી વિભૂતિ લિમિટેડના ચોપડામાં યંત્ર ખાતુ નિધિ લિમિટેડનું ખાતું અને નાણાકીય ચાર્જનું ખાતું તૈયાર કરી તેમજ નિધિ લિમિટેડના ચોપડામાં પાકા સરવૈયામાં અસર દર્શાવો.

પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ ત્રણ)

(12)

- (1) હિસાબી ધોરણ 12- સરકારી અનુદાનના હિસાબો
- (2) ભાડા પટ્ટાના નિર્ણયને અસર કરતા પરિબળો
- (3) નાણાકીય ભાડાપટ્ટો
- (4) આવકનું સંપાદન
- (5) નાણાં ઉછીનાં લેવાની પડતરને મૂડીકરણ કરવા યોગ્ય અંગે નોંધ

ENGLISH VERSION

Q. 1 Give the answer as per instruction:

(10)

(A) Where you will indicate following particulars in the Balance sheet of the Suraj Co-operative Bank, Surat.

- (1) Building fund
- (2) Central and State Government Securities
- (3) Unclaimed dividend
- (4) Stationery stock
- (5) Agricultural credit stability fund
- (6) Interest not received

(B) From the following information decide the lease is Financial lease or Operating lease.

- (1) Cost of Machine Rs. 19,00,000
- (2) Payment of lease rent are as follows:

Year	Amount Rs.
First year	8,50,000
Second year	6,50,000
Third year	4,50,000
Fourth year	2,00,000

The lease rent is payable at commencement of the year

- (3) Residual value after four year Rs. 50,000
- (4) Discount factor at 20% p.a. are as under:

Year	Discount Factor
End of the First year	0.833
End of the Second year	0.694
End of the third year	0.579
End of the Fourth year	0.482
End of the Fifth year	0.402

- (C) From the following information of WHEEL bank limited Prepare Schedule -13 (Earned interest) and Schedule -14 (other income)

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Interest on Deposit	5,00,000	Unclaimed dividend	35,000
Safe deposit vault's rent	2,85,000	Stationery and stamp	44,500
Loss on sale of building	22,500	Branch Adjustment Account (Debit balance)	1,15,000
Interest on overdraft	18,12,000	Director fees	55,000
Accured interest	37,000	Interest & discount	29,50,000
Commission & brokerage	17,25,000	Sundry income	31,000

- Q. 2** Following balances are obtained from books of the DNB Bank limited for the year (14) ending on 31.03.2025

Debit balance	Rs	Credit balances	Rs
Building	45,50,000	Fixed deposit	1,09,20,000
Bills purchased and discounted	9,10,000	Share capital	1,36,00,000
Vehicles	11,30,000	Mohak co's share issue operating fee	4,55,000
Gold	6,80,000	Statutory reserve	1,36,50,000
Interest on Saving accounts	5,00,000	Sundry income	1,85,000
Cash balance	32,30,000	Travellers cheque	6,50,000
Interest on fixed deposit	9,10,000	Interest on cash credit -overdraft	25,00,000
Salary	31,80,000	Safe deposit vault's rent	5,00,000
Treasury bills	20,00,000	Cash certificate	27,20,000
Cash credit-bank overdraft	1,36,00,000	Income tax deduction from employee's salary	25,000
Rent, taxes, electricity	2,20,000	Commission brokerage	15,40,000
Balance in Vanraj bank	9,10,000	Saving account	85,30,000
Stationery stock	8,10,000	Staff security deposit	6,30,000
Insurance premium	90,000	Interest on loan	40,95,000
Silver	11,30,000		
Branch adjustments	6,80,000		
Loan	2,50,20,000		
Printing stationery	4,50,000		
	6,00,00,000		6,00,00,000

Additional information:

- (1) Calculate 20% depreciation on vehicles. Calculate 10% depreciation on building.
- (2) On 31-3-2025 bills for collection Rs. 10,00,000
- (3) On 31-3-2025 accepted-endorsed on behalf of customers amounting to Rs. 2,35,000
- (4) Provision for taxation Rs. 8,00,000
- (5) Make provision for statutory reserve as per law.

- (6) Provide for doubtful debts on loan:
Rs. 12,00,000 at 100% on lost assets
Rs. 25,00,000 at 15% on sub-standard assets

From the above detail's prepare profit and loss account as per form-'B' and balance sheet as per form 'A' with schedules under banking regulation act 1949.

OR

- Q. 2** Accounting balances of Bardoli Nagaric Co-operative Bank Ltd for year ending on 31-03-2025 as under. **(14)**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Interest on deposits	1,76,00,000	Interest outstanding	46,800
Investment fund Fluctuation	9,72,000	Over due interest reserve	1,15,200
Profit & loss A/c (1-4-2024) (Credit Balance)	2,88,000	Salary-Allowances	3,60,000
Investment of Subsidiary state partnership Fund	8,30,000	Contribution in P.F	72,000
Other assets	5,40,000	Saving Deposits	1,77,00,000
Interest not received	18,000	Current A/cs.	2,40,00,000
Statutory Reserve fund	4,68,000	Fixed deposits	2,70,00,000
Building	14,40,000	Bills Discounted	96,00,000
Branch adjustments (Credit Balance)	3,24,000	Printing & Stationery	36,000
Building fund	8,67,600	Commission exchange	8,64,000
Non banking assets	10,000	Unclaimed divided	14,400
Legal expenses	88,000	Casual fund	3,60,000
Prepaid insurance	3,600	Subsidiary state partnership Fund	8,30,000
Other trust securities	3,98,000	Cash on hand & RBI	63,52,000
Loan, Cash credit and Overdraft	4,90,00,000	Reserve fund	14,40,000
Furniture	2,70,000	Cash in other banks	86,40,000
Rent and taxes	72,000	Director fees	43,400
Government Securities	61,20,000	Rent Received	37,000
Interest and Discount	1,94,73,000	Paid up share capital	72,00,000
		Money on demand & at short notice	5,07,000

Additional details:

- 25% of net profit to statutory reserve A/c. and 2.5% to education fund A/c. to be carried.
 - Director has recommended 12% dividend on share capital.
 - Return on discounted bills Rs. 27,000,
 - Provide depreciation on building Rs. 80,000 and on Furniture Rs. 20,000.
 - Bill collected on behalf of customers Rs. 2,00,000
- Prepare final accounts of Bank for year ended on 31-3-2025

- Q. 3** Mihir limited takes a machine on lease on 1-4-2020 from Axit Limited. The following are the relevant details. **(14)**

- Fair value of machine; (?)
- Leasing period: Five years

- (3) Residual value after five years Rs. 60,000
- (4) Financial charges: 16% p.a.
- (5) Axit Limited paid expenses for lease agreement Rs. 25,000
- (6) Depreciation is charged at 20% p.a. per reducing balance method.
- (7) Payment of lease rent as follows.

Date	Amount (Rs.)
1-4-2020	9,00,000
1-4-2021	16,24,000
1-4-2022	14,14,000
1-4-2023	(?)
1-4-2024	11,10,000

- (8) The following journal entry was passed in the books of Mihir Limited as on 31-3-2023 Depreciation A/c..... Dr. 6,14,400
To lease machine A/c.....6,14,400
- (9) Payment made for asset Rs.9,50,000 as on 1-4-2023.

From the above information prepare machine account, Axit Limited's account and Financial charges account in the books of Mihir limited. And write journal entries in the books of Axit Limited. for only first year.

OR

Q. 3 Vibhuti limited takes a machine on lease on 1-4-2021 from Nidhi Limited. The following are the relevant details. **(14)**

- (1) Fair value of machine: (?)
- (2) Leasing period: Four years
- (3) Residual value after five years: Zero
- (4) Financial charges: (?)
- (5) Nidhi Limited paid expenses for lease agreement Rs. 20,000
- (6) Depreciation is charged at 30% p.a. per reducing balance method.
- (7) Payment of lease rent as follows.

Date	Amount (Rs.)
1-4-2021	8,00,000
1-4-2022	21,32,000
1-4-2023	(?)
1-4-2024	17,16,000
1-4-2025	15,08,000

- (8) Payment made for asset Rs. 13,00,000 as on 1-4-2023.
- (9) Accounts are closed on 31st March.

From the above information prepare machine account, Nidhi Limited's account and Financial charges account in the books of Vibhuti limited. And show its presentation in Balance sheet of Axit Limited.

Q. 4 **Write short notes (Any three)** **(12)**

- (1) Accounting standard 12 - Accounting for Government grants
- (2) Factor affecting Leasing Decisions of considerations in Leasing decisions.
- (3) Financial Lease
- (4) Income Recognition
- (5) Borrowing cost eligible for capitalization